

Arboris Cotoneæ seu Cydoniæ, ac eius pomi
cura, auxilia, & secreta. Cap. VI.

ARborem hæc à M. Catone Cotoneam ap-
pellatam fuisse tradūt, ac si diceres Catone
am, cum à Græcis longè antè Cydonia vocare-
tur, à Cydone Cretæ oppido, vnde primùm ad-
uecta fuit. Amat locum frigidum & humectum,
vt tradit Palladius. Quæ si in tepido statuatur, Locus arbori
rigatione opus habet. Sunt qui scribant illam sta-
tum mediocris situs inter naturam frigoris & ca-
loris libenter ferre, & in locis tam planis, quàm
decliuibus facillè educari, quanquam inclinata &
deuexa magis desiderat. Dum ponitur, si minor
est, stercore iuuari debet: si maior, cinere vel cre-
tæ puluere, semel toto anno radicibus immisso.
Rigada est, Paxamo autore, quoties cœlestis ne-
gatur infusio. Nam sic poma sua citò matura & gatio coto-
maiora dabit. Licebit etiam idoneis temporibus neq; adhuc
illam circūfodere, aliàs sterilefcet, aut ingenium folio.
mutabit. Sic verò in suo cotoneto disponetur, ne
altera, quatiens vento, stillicidium alterius tan-
gant, & combibat. Pomi illius figura simpliciter Cotoneorū
exprimi nequit, quoniam cotoneorum alia inci-
furis crispantur, colore ad aurum vergente: ex
quo Græcis chrysomela, & Virgilio aurea mala,
vt multis placet, dicta sunt. Alia candidiora vidē-
tur, odoris præstantissimi. Alia struthea nuncu-
pantur, serotino prouētu maiora, & nescio quid
odoratius reliquis vibrantia. Habentur præterea
syluestria, parua & in sepibus plurimum nascentia.
Quotquot sunt, tenui lanugine, omnia pu-
bescent, & fragranti odore caput feriunt. De-
moceritus in suis Georgicis græcis promittit co-
tonea

tonea

Remedium
pro ægra aut
sterili arbo-
re cotonei,
vel aliter la-
borante.

Autori mo-
lestia repeti-
tio.

Quomodo
legenda &
seruanda
cotonea.

Pulchra &
notatu di-
gna.

Admonitio
non asper-
nanda.

tonea cuiusque animantis effigiem representa-
tura, si in formatis fictilibus, aut insculptis vas-
culis adolescant, ea methodo quam in malorum
historia præscripsimus. Si ægra fuerit arbor coto-
neorum, amurca æqualiter aquæ remissa, radici-
bus affundatur. Aut calx viua cum creta & aqua
temperetur, arborisque trunco illinatur. Si steri-
lis fuerit, infœcunda, vermiculosa, lapidosa, aut
aliter laborans, recurre ad ea quæ superius tã ge-
nerali, quàm particulari præcepto scripsimus. Nã
pudet toties eandem, quod dicunt, in eundem tun-
dere. Ad condituram itaque & repositionem, cu-
stodiãque cotoneorum venio. Quam ex priscis
Græcorum geoponicis, & Latinis rei rusticæ do-
ctoribus, M. Varrone, Columella, Plinio, Palla-
dio & alijs excerptam sic habe, & ausculta. Im-
primis cotonea quã maturissima & integerrima,
sine macula, sereno cœlo, ac decrefcente Luna col-
ligere debes: & in lagena noua, quæ sit patentissi-
mi oris, deterfa qua canescunt lanugine, laxè ac
leniter componere, ne collidi possint. Deinde
cùm ad fauces vsque fuerint composita, vimine-
is furculis aut circulis sic erunt arctanda, vt mo-
dicè premantur, ne cùm humore fuerint imbu-
ta, sustollantur. Tum quàm optimo & liquidissi-
mo melle vas vsque ad summum ita replebitur,
vt pomum quoduis ibi submersum videatur.
Sed summopere tibi cauendum erit, ne immatu-
rum illud & crudum reponas, alioquin ita indu-
rescet, vt vsui esse non possit. Audio nonnullos
cotonea osseo aut ligneo cultro (quod ferrum
metuant) aperire priusquàm melli seruanda com-
mittât, adhuc semina eximere, à quibus pomum
vitiari putant. Res ridenda potius quàm audien-
da,

da. Nā ea mellis est natura, vt vitia coërceat, nec
 ferpere patiatur. Qua ex causā etiam exanimū
 corpus hominis per annos plures innoxium ser-
 uat. Hæc ratio non solum cotonea custodit, sed
 etiam liquorem mellei & cotonei saporis exhi-
 bet, qui sine noxa potest interdum dari febrici-
 tantibus, & melomeli nuncupatur. Democritus
 lecta cotonea dolijs musti ad fecem vsque mer-
 gebat, atq; ita claudebat, vinum hinc odoratus
 reddi promittens. Alij in nouam ollam dolio vi-
 ni innatantē illa reconduunt, & dolium oblinunt.
 Sunt qui folijs fici obuoluta custodiāt. Plerique
 stupis, tomentōue mundo vestita, in cistis con-
 cinnant & disponunt. Multi in scobe, vel milio,
 hordeo, aut auena, longo tempore incorrupta
 seruant. Sed in ea domo nec sunt condenda, nec
 reponenda vbi reliqui fructus fugaces, vel alij
 quique tenelli custodiri solent. Nam illos suo a-
 cerrimo odore vitiant ac labefactant, omniumq; tanta & ob-
 maximē vuas in vicino situ iacentes. M. Cato in
 loco frigido & arido supra Paleas rectē seruari
 putat, quemadmodum de malis diximus, quorū
 custodia cū cotoneis annuit & conspirat in mul-
 tis. Non desunt qui fici, aut nucis folijs inuoluta
 seruent. Alij creta figulina illinunt, ficcataque in
 Sole, suspendunt, & dum vsus postulauerit, cre-
 tam diluunt. Plerique arculis ligneis separatim
 includunt, & in tabulato, ficcissimo ac frigidissi-
 mo loco, vbi neque fumus, neque teter sit odor
 collocāt, ita vt flosculi sursum, pediculi verò de-
 orsum spectent, nec alterum ab altero corrup-
 tatur: deinde scobe populnea, vel abiegna in-
 terposita, luto paleato opercula munita super-
 ponunt, ne introire possit spiritus. Hæc ex anti-

Mel putredi-
 dini resistere
 & vitia qua-
 que coërce-
 re.

Varij modi
 custodiendū
 cotoneo-
 rum.

Summē nō
 seruanda.

Alij modi
 seruandorū
 cotoneorū.

L quæ

quorum penu deprompta fufius perfequi volui-
mus, quod aliorum pomorum custodijs maxi-
Quomodo si ma ex parte accommodari possint. Sed penè hîc
 at cydonia præterieram cydonitem, seu cydoniatum, quod
 tum- fieri solet decoctis cotoneis ex saccharo simplici-
 ter, vel additis caryophyllis & cinnamomo, de-
 inde expressis & asseruatis. Fit etiam vinum ex
 Vinum cydo his tufis, & torculari, vel molis trufatilibus ex-
 niatum. pressum, cui nō nihil mellis addi debet, alioquin
 celeriter acore vitiatur.

Arboris pruni ac eius pomi cura, auxilia, &
secreta. Cap. VII.

Quo solo
gaudeat pru-
nus, & quo-
modo poma
vermiculosa
non gignat.

Quomodo
ferenda pru-
na.

Remedium
languidæ pru-
ni, & minus
feracis,

Remedium
contra ver-
mes & for-
micas pru-

PRunus læto & humido solo gaudet, optime
que adolescit tepido cælo: cum tamen & fri-
gidum possit sustinere, quemadmodum scripsit
Palladius. Si in locis glareosis & lapidosis iuue-
tur letamine, caduca pruna & vermiculosa non
gignet. Seri potest ossiculo in putri & subactō so-
lo, modò duobus palmis altè obruatur. Ponitur
etiam planta sumpta ex caudice, radicibus simo
oblitis. Iuuatur frequenti humore, & assidua fos-
sione. Sed quæ Damascena vocatur, sicca terra &
aëre calido latatur, vt scribit Pamphylus Græ-
cus in suis georgicis. Si languida fuerit & minùs
ferax, amurca æqualiter cum aqua temperata ra-
dicibus infundi debet. Vel bubulum lotium so-
lum, aut humanum, idque vetus, mistum æquis
partibus cum aqua. Vel cineres è furno, maximè
sarmentorum, vt ex Græcorū geponicis testatū
voluit Palladius. Eadem arbor si à vermibus aut
formicis infestatur, rubrica & piceliquida illini
debet. Quod modestiùs tentandum erit, ne idem
effi-